

конкурентоспроможність, що є не мало важливим в умовах ринкової економіки.

Щодо обліку виробничих запасів на підприємстві потрібно стежити за забезпеченням збереження виробничих запасів, правильного приймання, зберігання та їх відпуску, велике значення має наявність на підприємстві достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими та вимірювальними приладами, тарою та іншими пристосуваннями.

Не менш важливим є ціна виробничих запасів, тому слід звертати увагу при оприбуткуванні запасів, щоб прибуткування запасів проводилось відповідно до вимог чинного законодавства, тобто щоб здійснювалось за первісною вартістю, щоб до первісної вартості не були включені витрати, які не стосуються придбання або виготовлення даних виробничих запасів.

Від завищеної ціни запасів збільшується собівартість виготовленої продукції, що негативно впливає в майбутньому на фінансовий стан підприємства, та його конкурентоздатність на ринку. Саме тому питання удосконалення бухгалтерського обліку виробничих запасів є актуальними.

Аналізуючи в цілому діяльність підприємств з обліку виробничих запасів, можна виокремити деякі негативні аспекти:

- складність визначення справедливої (ринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи;

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств.

Крім самого обліку важливе значення має питання перевірки, тобто ревізії запасів на підприємстві. Оскільки перевірка стану і кількості запасів на складах є важливою інформацією для діяльності підприємства.

Бухгалтер на підприємстві повинен самостійно вирішити, як організувати аналітичний облік виробничих запасів та їх оцінку залежно від конкретних умов діяльності підприємства і ведення бухгалтерського обліку.

Завдання бухгалтера – обрати такий спосіб організації обліку запасів, який найбільшою мірою відповідає умовам діяльності підприємства. Також, щоб не мати проблем із законодавством у сфері оподаткування та достовірно і правильно розраховувати собівартість, пропонується поряд з веденням обліку запасів на підприємстві користуватися послугами незалежної оцінки. Для полегшення роботи з обліку виробничих запасів необхідно обирати той метод вибуття запасів, який найбільше підходить для певної галузі.

Науковий керівник - к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту Хома С. В.

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НИХ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

К. М. Салюк

ІФНТУНГ, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, Україна, 76019, e-mail: salyuk.kateryna@gmail.com

Вступ. Важливим питанням обліку основних засобів є їх оцінка, вивченням якої займаються такі вчені, як Г. Кірейцев, Ю. Лузан, В. Савчук,

П.Хомин, О.Бондар, А.Белоусов, Л.Кулікова та інші. Оцінка необоротних матеріальних активів, враховуючи дію принципу безперервності підприємства, здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі. До того ж методи оцінки основних засобів повинні забезпечити дотримання одного з головних принципів підготовки фінансової звітності – обачності, відповідно до якого сума оцінки активів та доходів підприємства не повинна бути завищена.

У П(С)БО 7 передбачені наступні види оцінки основних засобів:

- первісна вартість;
- справедлива вартість;
- переоцінена вартість;
- відновлювальна вартість;
- вартість, що амортизується;
- ліквідаційна вартість;
- залишкова вартість.

Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби», для оцінювання основних засобів на дату балансу дозволяється використовувати два види оцінки: за історичною собівартістю та за справедливою вартістю.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», одним із принципів бухгалтерського обліку є принцип історичної (фактичної) собівартості, згідно з яким, пріоритетною для цілей бухгалтерського обліку є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання [1].

Що ж стосується справедливої вартості об'єкта основних засобів, то П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» дає визначення справедливої вартості як суми, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Це визначення не співпадає з міжнародними нормами та вимагає коригування.

Згідно з Міжнародним стандартом фінансової звітності 13 (МСФЗ 13) «Оцінка справедливої вартості», справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана за продаж активу, або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Тобто, фактично це є вихідна ціна, яка формується на основі даних ринку.

У науковій літературі можна зустріти ототожнення справедливої та ринкової вартості, хоча таке припущення є помилковим. Тому розглянемо більш детально сутність ринкової вартості.

Міжнародні стандарти оцінки зазначають, що ринкова вартість – це розрахункова величина, що дорівнює грошовій сумі, за яку майно має переходити з рук в руки на дату оцінки між добровільним покупцем і добровільним продавцем в результаті комерційної угоди після адекватного маркетингу, при цьому покладається, що кожна із сторін діяла компетентно, обачливо і без примусу.

На основі даного визначення доцільно зазначити, що ринкова вартість є вужчим поняттям, адже передбачає адекватний маркетинг перед комерційною угодою. Це дійсно так, адже справедлива вартість за П(С)БО 19 включає в себе у тому числі і ринкову.

Нижче наведемо витяг з П(С)БО 19, що стосується визначення справедливої вартості основних засобів (табл. 1).

Таблиця 1 – Визначення справедливої вартості ОЗ за П(С)БО 19

Об’єкти визначення справедливої вартості	Визначення справедливої вартості
Основні засоби, а саме: - земля та будівлі	Ринкова вартість
- машини та устаткування	Ринкова вартість. У разі відсутності даних про ринкову вартість – відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки
- інші основні засоби	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки

У таблиці 2 виділимо основні переваги та недоліки справедливої вартості на основі дослідженої сутності справедливої вартості та її складових.

Таблиця 2 – Переваги та недоліки справедливої вартості

Переваги справедливої вартості	Недоліки справедливої вартості
Приводить до підвищення надійності, змістовності та повноти звітної інформації, оскільки враховується економічна ситуація та стан оцінювання активу	Має умовний характер, що визначається не за реальною господарською операцією і не підтверджується первинними документами, а визначається за допомогою різних підходів
Більш доречна інформація, яка визначається в умовах, діючих на момент оцінки	Відображає не реальні угоди, а певну умовну суму, що могла б бути отримана у випадку, якщо основних засіб був би проданий станом на певну дату
Приводить до більшої порівнянності показників звітності різних підприємств, вартість визначається незалежно від конкретних обставин, властивих окремому підприємству чи конкретному моменту придбання	Після переоцінки неможливо співвіднести первісну вартість придбання з наступними вигодами від використання
Є ефективнішою основою для оцінки майбутніх грошових потоків порівняно з витратами, що є важливим для зовнішніх користувачів	Потребує витрат на проведення переоцінки, особливо при залученні професійних оцінювачів
Не залежить від дати і витрат пов’язаних з виникненням зобов’язання і придбанням активів, конкретного підприємства та намірів підприємства відносно розміщення активів і зобов’язань	Користувачам фінансової звітності доводиться нести додаткові витрати для аналізу інформації про справедливую вартість

Список використаних джерел.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Хома С.В.